tema hoiusummad veel umbes 400 000 ja laenud umbes 350 000 kuldrublani ulatusid, olid vastavad arvud 1880. a. juba üle 2½ miljoni kasvanud. Ja see oli oma aja kohta suur summa. Et panga juhtimine oli saksa soost kodaniku-ringkondade käes, siis teenis ta oma tegevusegagi eeskätt muidugi neid. Eesti ringkonnad said „Tartu Pangalt" laenu ainult sedavõrt, kuivõrt leplikult nad saksa ringkondadega läbi ajasid. Loomulik, et see iseteadlikumate eestlaste ettevõtlikkusele kammitsaks oli ja nende tulunduslikku mahajäämist tähendas. Alles hiljemini, XX sajandi alul, kui Tartus elule tõusid ka eesti omad raha-asutised, tuli seisukorda muudatus.

Iseseisva aktsiapangana töötab „Tartu Pank" edasi veel praegugi, Vabariigi seadustele kohastatud põhikirja alusel. Sisuliselt käib põhikiri peajoontes kokku vene-aegsega. Aktsiakapital tõsteti 1919. a. lõpul 10 miljoni, 1922. a. lõpul 30 miljoni ja 1923. a. lõpul 50 miljoni marga peale.

Pihkva Kaubapanga Tartu osakond oli „Tartu Pangale" omal ajal ainukeseks võistlejaks. Tähendatud aktsiapank (Псковской Коммерческій Банкъ) alustas oma tegevust Pihkvas 1873. a. maikuul; samal aastal avati tema osakond Tartuski. Pihkva Pank ja ühes sellega ka ta Tartu osakond elasid mitu peremehevahetust üle. Nimelt läks ta esialgu Moskva Juncker & Ko. panga kätte, mis omakorda hiljemini „Moskva Tööstuspangaks" ümber muudeti; selle aktsiakapital oli ilmasõja alul 20 miljonit ning tagavarakapital 9 000 000 kuldrubla. Selle tugeva panga Tartu osakonna tegevusest pole meil võimalik üksikasjalisi arvulisi andmeid tuua. Osakonna likvideeris Rahaministeeriumi juures töötav Vene pankade jaoskondade likvideerimiskomisjon 1921. a.

Liivimaa Linna-Hüpoteegi Selts, Eesti Hüpoteegipank. 1882. a. avaldas Tartu linnavalitsus palvet üldise Liivimaa linnade krediitseltsi asutamiseks. See palve leidis täitmist: 6. III. 1884 kinnitas rahaminister „Liivimaa Linna-Hüpoteegi Seltsi" põhikirja, milles uue laenuasutise otstarve ja asutamiskord on järgmiselt ära märgitud: „Liivimaa Linna-Hüpoteegi Seltsi tegevus ulatub kõigi Liivi kubermangu linnade peale, maha arvatud Riia linn. Tema asutatakse seks, et pantkirjade kujul laenusid anda tähendatud linnade piirides olevate elumajade ja teiste hoonete ning maatükkide pandikspanemise vastu." — Seltsi tegevus Liivimaa maakonnalinnades oli küllalt tagajärjerikas. Eestlastest kinnisvarade-omanikkude laenunõuete rahuldamine aga hakkas tema poolt suuremat tähelepanu leidma iseäranis 1904. aastast saadik, mil Liivimaa Linna-Hüpoteegi Seltsi juhtimine siirdus sakslaste käest eestlaste kätte, kes seltsi volinikkude valimisel enamusse pääsesid.

Sõja- ja revolutsiooni-aegne rahaväärtuse alanemise ajajärk oli hüpoteegipankade tegevusele üldiselt ebasoodus. Seepärast valitses Liivimaa Linna-Hüpoteegi Seltsi tegevuses 1918.—1922. a. enam-vähem seisak, eriti uute laenude jagamise alal.

1922. a. koostati tegevuse jätkamiseks uus, ajakohasem ja Vabariigi seadustele vastav põhikiri, mille esimesed paragrahvid lausuvad: „Tartu linnas asuv Liivimaa Linna-Hüpoteegi Selts, mis 6. III. 1884. a. kinnitatud põhikirja alusel elule asus, võtab enesele uue nime: „E e s t i H ü p o t e e g i p a n k" ja jätkab oma tegevust järgneva põhikirja alusel. Eesti Hüpoteegipangal on eesmärgiks laenu anda kinnisvarade peale Eesti Vabariigi piirides, linnades kui ka maakondades, välja arvatud kinnisvarad, mis kannavad põllumajanduslikku või tööstuslikku iseloomu. Laenu antakse pantkirjade näol mitte rohkem kui kaks kolmandikku panditavate kinnisvarade väärtusest panga hindamise järele.

Tartu, lk. 538